

HÄR ÄR SAMLINGEN SKOLMATEN

FYLLER 80 ÅR

Firar

20
år

ÅRETS VIKTIGASTE KALAS

1946 - 2026

VI BÖRJAR FRÅN BÖRJAN

— ?
VAD HÄNDE
SAMTIDIGT I
OMVÄRLDEN

- ANDRA VÄRLD-
SKRIGET TAR
SLUT

- FN BILDAS

- WALT DISNEY
ANIMERAR
BAMBI

VI BACKAR BANDET

Skolmatens rötter sträcker sig till slutet av 1800-talet - då såg måltiderna helt annorlunda ut. Då var det de allra fattigaste barnen som fick skolmat som ofta bestod av enkel kost som gröt och mjölk.

BESPISNINGSPERSONAL

Bakre r. fr.v.
Elsa Nilsson
Kerstin Karlsson
Inga Jönsson
Fråre r. fr.v.
Maj Johansson
Ulla Crona
Ann-Sofie Johansson

TIDIGT 1900-TAL & ÅR 1946

Tidigt 1900-tal skulle fler barn få skolmat. Men ansvaret låg på skolorna själva. Staten kunde ge bidrag till skolorna, men det var ämnat till barnen med störst behov. Vid den här tiden var det ungefär en av tio elever som fick skolmat.

År 1946 blir skolmaten kostnadsfri för alla som redan serveras skolmat i sin skola. Krav ställs på skolorna:

- Eleverna ska få en varm rätt, smör, bröd & mjölk
- Skolbispisningarna får hygienkrav
- Eleverna ska lära sig bordsskick och goda matvanor

SÅHÄR!

KUNDE EN MÅLTID PÅ
1940-TALET I SVERIGE
SE UT

DEN VARMA RÄTTEN SKULLE KUNNA BESTÅ AV EN VARM KÅLSOPPA MED POTATIS, ROTSAKER OCH FLÄSK. DEN SERVERADES MED KNÄCKEBRÖD, SMÖR OCH MJÖLK.

Särskilt under 50-talet ökade antalet elever som fick skolmat och nu kom dessutom de första djupfrysta varorna. I slutet av 60-talet får hälften av landets elever kostnadsfri skolmat och 1969 är det hela 90% av alla elever i Sverig som får kostnadsfri skolmat.

Matsalar blir upprustade. Besisningen fick tips på bra, billiga och lättlagade skolluncher. Samtidigt som denna upprustning drar staten in sitt bidrag för skolmaten till skolorna. Istället blir det kommunernas ansvar att ge bidrag.

70- & 80-TALET UTMANINGAR

När vi närmar oss slutet av 70-talet börjar kvaliteten på skolmaten bli sämre. Det serveras mer färdiglagat och man behöver dra in på kostnaderna. Vissa elever behöver till och med äta på papperstallrikar med plastbestick.

Under 80-talet stiger matpriserna. Det gör att man behöver dra in ännu mer på matens kvalitet och framför allt avariationen på maträtter.

— ?
VAD HÄNDE
SAMTIDIGT I
OMVÄRLDEN

- 1975 - ABORTLAGEN TRÄDER I KRAFT
- 1981 - MTV LANSEAS, MUSIKVIDEOS GENOMBROTT

NU ÄR VI FRAMME PÅ 90-TALET

1997 är ett viktigt årtal för nu blir det...

...lag på att alla elever som går obligatorisk skolgång ska serveras en kostnadsfri skolmåltid.

Chili con carne, fisk med potatis och kall sås serveras och är fortfarande favoriträtter för många elever.

**Nu gör
salladsbuffén
och flervals-
menyn intåg!**

VAD HÄNDE
SAMTIDIGT I
OMVÄRLDEN ?

• DEN
BRITTISKA
PRINSESSAN
DIANA DÖR

• FILMEN
TITANIC HAR
PREMIÄR

**Är denna rätt
även din
favoriträtt?**

Visste du att fisk är rik på Omega 3 och Vitamin D som är hälsosamt för dig!

OCH UNGEFÄR 10 ÅR SENARE GRUNDADES...

**EN AV SKOLMATS-AKADEMINS GRUNDARE,
BERIT MATTSSON SÄGER SÅHÄR:**

"Maten är det viktiga bränsle som är nödvändigt för att eleverna ska ha goda förutsättningar att ta till sig de kunskaper och färdigheter som pedagogerna erbjuder."

ÅR 2011 SKER ÄNNU EN FÖRÄNDRING I LAGEN

20 SKOLMATSAKADEMIN

**FÖRUTOM ATT SKOLMATEN SKA VARA
KOSTNADSFRI SKA DEN DESSUTOM
VARA NÄRINGSRIKTIG.**

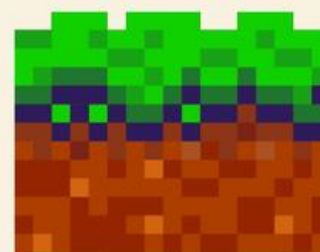

Livsmedelsverket lanserar också "måltidsmodellen". Den beskriver alla aspekter som är viktiga med skolmåltiden och den är uppdelad i 6 pusselbitar!

**VAD HÄNDE
SAMTIDIGT I
OMVÄRLDEN**

- DEN FULLSTÄNDIGA VERSIONEN AV MINECRAFT SLÄPPS

Skolmaten ska vara dagens högdpunkt!

**1,4 miljoner måltider
serveras en vanlig
skoldag.**

Det är faktiskt en av de platser på skolan där du har chans att se hur demokrati utövas i verkligheten.

Enligt Barnkonventionen har elever rätt att säga vad de tycker i allt som rör dem. Maten de äter varje skoldag rör dem allra högsta grad!

20 SKOLMATSAKADEMIN

FULL FÖRMÅGA

Mätta elever orkar prestera. Bra mat ger energi och ork att ta till sig all viktig kunskap i skolan.

SKOLMÅLTIDEN = en del av elevernas utbildning!

Skolmaten lär om mattraditioner, kultur och vidgar matpreferenserna. Det bidrar till jämlikhet eftersom alla, oavsett bakgrund, blir serverade näringsrik mat.

HÄLSA & HÅLLBARHET

Skolmaten blir en demonstration för hur hälsosam och hållbar mat ser ut i verkligheten.

TILL- SAMMANS

Måltiden är relationsskapande och väcker nyfikenhet, skapar diskussion och kritiskt tänkande vilket bidrar till lärande!

NU ÄR VI FRAMME VID 2026 OCH...

idag är skolmaten en självklarhet. Skolmåltiden betyder mycket mer än det som ligger på tallriken.

Det viktigaste 80-årskalaset firas i år!

Tänk vad långt vi har kommit och det var inte bättre förr! Nu vet vi att skolmåltiden påverkar inlärning, koncentration, matvanor, hälsa, klimat och miljö.

TACK & SMAKLIG MÅLTID

Firar
20
år